22 Φεβρουαρίου 2012

Η οδός προς τα έσω

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Συναξαριακές Μορφές

Ομότιμος Καθηγητής Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Βασίλειος Τατάκης

«Αλλ’ ημίν μεν, διά το πτωχήν είναι του καλού, η φύσις αεί προς το ενδέον ίεται, και η του λείποντος έφεσις αύτη εστίν η επιθυμητική της φύσεως ημών διάθεσις».

(Γρηγ. Νύσσης, περί ψυχής και αναστάσεως, Ελλην. Πατρολογία 46,92 G).

Το σύντομο τούτο χωρίο περιέχει βαθυστόχαστη διάγνωση της φύσεως του ανθρώπου. Ας την προσέξουμε. Είναι απαύγασμα στροφής προς τα έσω. Επειδή, λέγει, η φύση μας είναι «πτωχή του καλού», για τούτο ρίχνεται με ορμή πάντα προς αυτό που της λείπει, προς το καλό δηλαδή. Αφού είναι έτσι, η επιθυμητική διάθεση της φύσεώς μας, περιεχόμενο και στόχο της έχει την έφεση εκείνου που λείπει.

Το «πτωχήν του καλού» δεν αποτελεί απλώς διαπίστωση του γεγονότος, αλλά προϋποθέτει και ότι η φύση του ανθρώπου έχει συνείδηση της «πτωχείας» της. Αυτά σημαίνουν ακόμη ότι «το καλόν» ουσιώνει τον άνθρωπο, αυτό αποτελεί την πλήρωση της φύσεως του. Για τούτο ο άνθρωπος, θηρευτής του καλού, φέρεται πάντα με ορμή προς αυτό. Το κατακτά όμως πάντα με τρόπο ελλιπή. (περισσότερα...)